

ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ СУЧАСНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В КОНТЕКСТІ ПРОЦЕСУ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

МИГОВИЧ І. В.

УДК 341.221.4 : 378 (4-11)

ОДНИМ із пріоритетних завдань сучасної державної освітньої політики України є інтеграція національної системи вищої освіти до європейського освітнього простору. Відповідно до Закону України „Про вищу освіту” (Розділ XIII „Міжнародне співробітництво”) підтверджено пріоритетність процесу інтернаціоналізації вищої освіти за рахунок участі українських вищих навчальних закладів (далі – ВНЗ) у програмах двостороннього та багатостороннього міждержавного й міжуніверситетського обміну студентами, аспірантами, докторантами, педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками; проведення спільних міжнародних наукових досліджень; участі в міжнародних освітніх та наукових програмах; надання послуг, пов'язаних із здобуттям вищої та післядипломної освіти, іноземним громадянам в Україні; створення спільних освітніх і наукових програм з іноземними ВНЗ, науковими установами, організаціями; залучення педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників іноземних ВНЗ для участі в педагогічній, науково-педагогічній та науковій роботі у ВНЗ України [1].

Реформування системи вищої освіти на сучасному етапі впливає не лише на подальші перспективи

розвитку освітньої сфери, а й на застосування університетами нових стратегій у сфері їх позиціонування. Розвиток конкуренції між університетами спонукає освітні установи займати активну ринкову позицію, підвищувати якість освітніх послуг, вивчати попит на освітні продукти й потреби ринку праці. Високі вимоги споживачів освітніх послуг до самої освітньої установи підштовхують адміністрацію університетів до використання інструментів, які сприяють залученню різних груп споживачів і формують імідж освітньої установи, зорієнтований на зростання економічних показників університету.

Виокремлюємо такі аспекти роботи університету, які формують імідж освітньої установи: 1) якість освіти (сформованість здібностей, самореалізація, зміст навчання, форма навчання); 2) стиль освітньої установи (контакти співробітників із зовнішніми об'єктами, стиль взаємодії між учасниками освітнього процесу, корпоративна культура); 3) зовнішня атрибутика; 4) образ персоналу (кваліфікація, особисті якості, психологічний клімат); 5) ціна на освітні послуги (платність освітніх і додаткових послуг, інтелектуальні зусилля, конкурентний прийом, місце розташування, терміни навчання).

Відтак, формування, моніторинг та підтримку іміджу розглядаємо як важливі складники системи управління сучасним університетом, що

СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ КОНТЕКСТ
РОЗВИТКУ ОСВІТИ

створюють умови для його успішного функціонування та розвитку, мають на меті змінити в бажаному напрямі поведінку представників громад, вимагають застосування спеціальних форм, методів, інструментів для психологічного, соціального, економічного й управлінського впливу на людей усередині й поза університетом.

Створення єдиного освітнього простору в умовах інтеграції сучасних систем вищої освіти потребує від української системи вищої освіти визначення одним з пріоритетних напрямів політики щодо свого розвитку саме *сферу інтернаціоналізації*, яка має сприяти реформуванню діяльності ВНЗ, охоплювати навчальний процес, організацію наукових досліджень, трансфертехнологій, інноваційний розвиток та ін. і таким чином впливати на формування іміджу українського університету в сучасних умовах посилення економічної інтеграції до ЄС, упровадження нових інформаційно-комунікаційних технологій, відкриття фінансових ринків та доступу до міжнародної мобільності.

Науково-теоретичні засади становлення й розвитку концепту *інтернаціоналізація* в системі вищої освіти обґрунтовано такими вітчизняними та зарубіжними дослідниками, як Н. Авшенюк, Н. Бідюк, Т. Десятов, Н. Журавська, І. Задорожна, Т. Ключкович, Н. Лавриченко, М. Лещенко, А. Парінова, Г. Ржевська, А. Сбруєва, Г. Товканець, Дж. Айнер (J. S. Aigner), П. Бок (P. Bock), М. ван дер Венде (M. Van der Wende), У. де Вінтер (W. De Winter), Х. де Вітт (H. De Wit), Л. Власкену (L. Vlaskenay), Д. ван Дамме (D. Van Damme), Д. Девіс (D. Davis), Дж. Дейвіс (J. Davies), Т. Келвемарк (T. Kalvemark), Дж. Местенхойзер (J. A. Mestenhauser), Дж. Найт (J. Knight), П. Нельсон (P. Nelson), Дж. Стімпфл (J. Stimpfl), Л. Уілсон (L. Wilson), М. Харарі (M. Harari) та ін.

Більшість з названих учених визначають процес інтернаціоналізації системи вищої освіти як такий, що передбачає: співпрацю з органами державної влади, керівниками університетів, професорсько-викладацьким складом і студентами різних країн задля підтримки міжнародного складника вищої освіти. Здійснюється це через поширення національного досвіду певної країни, заохочення діалогу з питань освітньої політики, підтримки міжнародної співпраці та партнерства з метою підвищення мобільності студентів, а також задля підтримки міжнародних обмінів з питань забезпечення якості на національному та інституційному рівнях, розвитку потенціалу лідерів університетів, підтримки ефективного та автономного управління університетів [*Internationalization is]...the complex of processes whose combined effect, whether planned or not, is to enhance the international dimension of the experience of higher education in universities and similar educational institutions* [10, с. 15].

Проте й донині в багатьох педагогічних розвідках можна спостерігати термінологічні розбіжності, пов'язані з синонімічним уживанням термінів *міжнародна освіта (International Education)*, *міжнародне навчання (International Studies)*, *інтернаціоналізація (Internationalization)*, *глобальна освіта (Global Education)*, *міжкультурна освіта (Intercultural Education)*, *мультікультурна освіта (Multicultural Education)*. Названі терміни беруть свої витоки з різних педагогічних та філософських тенденцій і підходів до розуміння процесу надання та отримання освітніх послуг. Як наслідок їхнє взаємозамінне вживання подекуди викликає суперечливі розуміння та тлумачення власне процесу інтернаціоналізації вищої освіти.

Так, термін *міжнародна освіта (International Education)* від початку свого виникнення вживався для опису міжнародних зрізів вищої освіти в США [7].

Сьогодні в цій країні вчені – теоретики і практики – хоча й використовують термін **інтернаціоналізація (Internationalization)**, саме *міжнародна освіта (international education)* і надалі є загальноприйнятим стандартом для опису аналізованого нами концепту. Дослідники зазначають, що *міжнародна освіта (international education)* вживається як зонтичний термін для називання всіх університетських програм та видів діяльності, які мають легко впізнаваний міжнародний відтінок – програми студентського та професорсько-викладацького обміну (*student / academic exchanges*), *міжнародне навчання (international studies)*, робота за кордоном, заходи, спрямовані на розвиток міжнародного складника роботи ВНЗ, курси вивчення іноземних мов, *міжкультурна освіта (intercultural education)*, програми подвійних дипломів (*double degree programmes*) тощо [Там само]. **International education is an all-inclusive term encompassing three major strands:**

- international content of the curricula;*
- international movement of scholars and students concerned with training and research;*
- arrangements engaging U.S. education abroad in technical assistance and educational programs* [8, с. 25].

Міжнародна освіта охоплює напрями діяльності, які визначальні освітні установи цілеспрямовано планують та впроваджують для своїх членів (студентів, викладачів і тісно пов'язаних з ними клієнтів), маючи на меті такі провідні цілі: а) аналіз тенденцій, структури освітньої установи, моделей життя людей та їхніх взаємин; б) трансфер освітніх установ, ідей чи матеріалів від одного суспільства до іншого. На думку Б. Бьорна, концепція міжнародної освіти як така впливає і на підходи, і на зміст навчання. З погляду змісту вона передбачає, що предмет або дисципліна не можуть викладатися, якщо вони зосереджені лише на досвіді США. Майже жодна з навчальних дисциплін не є вільною

від культурного компонента. Ігнорування досвіду інших культур при викладанні тієї чи тієї дисципліни, що має культурне підґрунтя, звужує світогляд студентів і демонструє небажаний шовінізм. З погляду підходу міжнародна освіта закликає висвітлювати навчальні дисципліни в міжнародному світлі, аби студенти усвідомлювали взаємозв'язок усіх країн і спільність таких проблем, як, до прикладу, бідність та дискримінація [2].

Отже, термін *міжнародна освіта (international education)* передбачає розгляд усіх видів активностей, що відрізняються від суто освітньої, та існують або паралельно, або альтернативно. На практиці ж, за словами багатьох дослідників, така паралельність, чи то альтернативність, впливає на те, що міжнародна освіта не тільки стає відірваною від інших аспектів освітнього процесу, а й набуває відтінок маргінальності та слабкої інтегрованості до стратегії, місії, структури та фінансової пріоритизації ВНЗ.

Іншим терміном, який відображає схожі відтінки значення, що й інтернаціоналізація, є термін *глобальна освіта (global education)*. У той час, як усе, що пов'язане з поняттям **міжнародний / інтернаціональний (international)**, описує відносини між національними державами, в освітньому контексті це поняття відносять до інших країн і регіонів, народів, їхніх мов та культур. Класичними прикладами є французька література, азіатські студії чи російська історія. *Глобалізація* ж як термін наголошує на обміні ідеями, капіталом, людьми та товарами по всьому світі в контексті зменшення важливості національних кордонів. Для одних глобалізація – це опис непереборної реальності сьогодення. Для інших цей термін означає гегемонію капіталістичної системи, панування багатих народів над бідними, утрату національної ідентичності та культури. Так, глобалізація є багатогранним процесом, який зачіпає всі

сторони життя суспільства, усі країни й континенти, людей різних рас, національностей і віросповідань. Глобалізація вищої освіти як інтеграційний процес зближення національних систем освіти, продиктований об'єктивними соціально-економічними процесами інтеграції, узвичаїв освітньо-організаційне явище інтернаціоналізації у формі міжнародної освіти. У контексті вищої освіти глобалізація також означає швидший та зручніший доступ до університетського навчання за рахунок дистанційної освіти, партнерства з установами інших країн або впровадження академічних програм та навіть студентських містечок за межами рідної країни. У разі застосування терміна **глобальний (global)** до навчальних курсів або програм, він часто отримує наднаціональну або транснаціональну проблематику, пов'язану з питаннями охорони здоров'я та навколишнього середовища, які не доцільно вивчати винятково в контексті будь-якої окремої країни або регіону.

Порівняємо кілька тлумачень понять **інтернаціоналізація** та **глобалізація**, що їх використовують у системі вищої освіти. *[Internationalization is]...the complex of processes whose combined effect, whether planned or not, is to enhance the international dimension of the experience of higher education in universities and similar educational institutions [10, с. 17].* („[Інтернаціоналізація] ... – це комплекс процесів, сукупний ефект яких, запланований чи ні, є спрямованим на підсилення міжнародного виміру досвіду вищої освіти в університетах та подібних до них навчальних закладах” – *Переклад наш. – І. В.*). Щодо глобалізації, то слідом за Дж. Штайгліцом розуміємо її як тіснішу інтеграцію країн та народів світу, викликану величезним скороченням витрат на транспортування й комунікацію та зняттям штучних бар'єрів на обмін товарами,

послугами, капіталом, знаннями і (меншою мірою) людьми через кордони [12].

Отже, **глобалізація** та **інтернаціоналізація** є взаємопов'язаними (але не синонімічними) поняттями. Твердимо, що глобалізація забезпечила імпульс для інтернаціоналізації, оскільки поширення технологій, збільшення обсягів подорожей (зокрема і з метою навчання та стажування за кордоном), економічна інтеграція та взаємозалежність країн спричинили часткове злиття кордонів між національними державами. Як зазначали С. Райхарт та Б. Вехтер, інтернаціоналізація та глобалізація не є синонімічними поняттями, варто чітко розрізняти їх. Глобалізація передбачає потужні зміни в економічному, соціальному, політичному та культурному житті, викликані глобальною конкуренцією, інтеграцією ринкових економік, ростом активності соціальних мереж, інформаційних потоків, а також мобільністю [11]. Глобалізація становить відносно безконтрольний процес, викликаний головним чином жорсткою економічною конкуренцією та швидким розвитком інформаційних і комунікаційних технологій. У сучасному світі інтернаціоналізація є за великим рахунком реакцією на виклики глобалізації, яка таким чином змінила світовий ландшафт вищої освіти.

Розглянемо терміни **міжкультурна освіта (Intercultural Education)** та **мультикультурна освіта (Multicultural Education)** і спробуємо визначити, чи є вони повними синонімами терміна **інтернаціоналізація**. Відзначимо, що і мультикультурне, і міжкультурне / міжнародне навчання вимагає кроку за межі власних (національних) культурних припущень та поглядів. Мультикультурна освіта належить до незв'язаних зіставлень знань про певні групи без явного взаємозв'язку між ними. Між-

культурна, однак, передбачає порівняння, обміни, співпрацю та конфронтацію між групами. Проблеми й ситуації є настільки складними, що їх можна розглядати лише шляхом зближення та поєднання різних думок. З цієї перспективи міжкультурна освіта є більш активною та зорієнтованою на діяльність, ніж мультикультурна освіта, не сфокусованою на конкретних проблемах, таких як відмінності в навчанні або прогрес в оволодінні мовами, визнає, що справжнє розуміння культурних відмінностей та подібностей необхідне для створення фундаменту для спільної роботи з іншими [3].

Мультикультурну освіту можна визначити як „викладання для етнічно різноманітного студентського населення ... а також навчання про різноманіття популяцій” [7, с. 26]. Окрім того, щоб заохотити студентів навчитися та розвивати визнання різних культур, мультикультурна освіта підкреслює важливість ознайомлення студентів з проблемами ідентичності (гендер, раса, клас), проблемами доступу та рівності, а також наслідками влади та привілеїв. Зауважимо, що мультикультурна освіта, на відміну від традиційних підходів до тлумачення вищої освіти, що підкреслюють знеособлені форми когнітивного навчання та отримання знань, включає персоналізоване поведінкове та афективне навчання, саморефлексію та безпосередній зв'язок з культурними розбіжностями.

Узагальнюючи результати термінологічного аналізу, окреслюємо *типологію підходів до аналізу процесу інтернаціоналізації у вищій освіті*:

1. Підхід, що базується на принципі активності, – сприяє таким заходам, як обмін навчальними програмами / планами, студентами, представниками професорсько-

викладацького складу, технічна підтримка освітнього процесу та навчання іноземних громадян. Цей підхід є найбільш поширеним та характерним для опису міжнародного аспекту в плані конкретних заходів або програм. Фактично цей підхід є синонімом терміна *міжнародна освіта (International Education)*.

2. Компетентнісний підхід підкреслює розвиток навичок, знань, ставлення та цінностей у студентів, викладачів і персоналу. Центральним питанням такого підходу є питання формування та передачі знань, які допомагають розвивати компетенції персоналу ВНЗ, аби вони стали більш обізнаними та кваліфікованими в міжкультурному відношенні на міжнародному рівні. Отже, у межах цього підходу розробка інтернаціоналізованих навчальних програм не є самоціллю, а засобом розвитку відповідних компетенцій студентів, персоналу та викладачів.

3. Підхід за принципом ідеалізації – спрямований на створення культури чи клімату, що цінують і підтримують міжнародні / міжкультурні перспективи та ініціативи. Цей підхід стосується теорій організаційного розвитку, зосереджується на створенні культури чи клімату в організації для підтримки певного набору принципів і цілей. Підхід наголошує на тому, що міжнародний аспект є основоположним для становлення, функціонування та розвитку університету. Без міцної системи переконань і підтримки з боку адміністрації міжнародний аспект ВНЗ ніколи не буде реалізований повною мірою.

4. Підхід за принципом процесуальності – підкреслює інтеграцію або інфузію міжнародного / міжкультурного виміру в навчання, дослідження та обслуговування через поєднання широкого кола заходів,

політик та процедур. Головним питанням такого підходу є необхідність вирішення проблеми стійкості міжнародного виміру. Тому акцент робиться на міжнародні аспекти навчальних програм, а також на організаційні елементи, такі як освітня політика та стратегія ВНЗ.

На основі огляду літератури виокрем-

люємо низку елементів, які відображають процес інтернаціоналізації ВНЗ та є визначальними для формування іміджу сучасного університету [2 – 12]. Розподіляємо їх на дві групи – організаційні та академічні – і виокремлюємо їх складові компоненти (Таблиця 1, Таблиця 2).

Таблиця 1

Організаційні елементи процесу інтернаціоналізації ВНЗ

Управлінський рівень	Чітко окреслена підтримка з боку вищого керівництва ВНЗ
	Активна участь у процесі інтернаціоналізації представників професорсько-викладацького складу та співробітників
	Чітко окреслені мета, цілі та завдання інтернаціоналізації на рівні окремого ВНЗ
	Наявність міжнародного компонента в місії ВНЗ та інших стратегічних документах
Виконавчий рівень	Включення елементів інтернаціоналізації в стратегічні плани ВНЗ, окремих структурних підрозділів, систему бюджетування та оцінки якості роботи
	Наявність у ВНЗ організаційних структур, безпосередньо задіяних у процесі імплементації міжнародних елементів
	Наявність у ВНЗ комунікаційних систем (формальних / неформальних) для координації та просування ідей щодо інтернаціоналізації
	Наявність у ВНЗ балансу між централізованою та децентралізованою промоцією й менеджментом процесу інтернаціоналізації
	Наявність адекватної фінансової та ресурсної підтримки
Служби підтримки	Підтримка процесу з боку всіх структурних підрозділів ВНЗ, які, до прикладу, займаються студентським поселенням, реєстрацією, консультуванням, фандрайзингом тощо

Академічні елементи процесу інтернаціоналізації ВНЗ

Навчальні програми	Програми студентського обміну
	Курси вивчення іноземних мов
	Навчальні плани з урахуванням елементів інтернаціоналізації
	Наявність курсів з лінгвокраїнознавства для студентів усіх спеціальностей
	Практики / навчання за кордоном
	Наявність іноземних громадян – студентів ВНЗ
	Елементи інтернаціоналізації в процесі викладання
	Програми спільних / подвійних дипломів
	Міжкультурне навчання
	Наявність програм мобільності для викладачів
	Лектори та професори за обміном
	Зв'язок між навчанням та дослідженням, викладанням та професійним розвитком
Дослідження та міжкультурна співпраця	Наявність у ВНЗ дослідницьких центрів
	Спільні дослідницькі проекти
	Міжнародні конференції та семінари
	Міжнародні статті та дослідницькі роботи
	Наявність міжнародних договорів з метою науково-дослідної роботи
	Програми обміну науковцями та студентами старших курсів
	Наявність міжнародних партнерів у наукових / академічних колах
	Зв'язок між науково-дослідною роботою, плануванням навчального процесу та викладанням дисциплін
Позанавчальна діяльність	Студентські клуби та асоціації
	Міжнародні та міжкультурні заходи в студмістечку

	Співпраця з представниками інших культур, національних меншин, які мешкають у місті розташування ВНЗ
	Розвиток програми співпраці з випускниками ВНЗ
	Наявність у ВНЗ систем соціальної, культурної та академічної підтримки
Зовнішні зв'язки та служби ВНЗ	Співпраця з громадою, наявність у ВНЗ спільних проєктів з громадськими організаціями та приватними компаніями
	Наявність міжнародних проєктів допомоги в організаційному розвитку
	Міжкультурні та громадські проєкти
	Дистанційне навчання для іноземних користувачів
	Членство в міжнародних спілках / організаціях

Отже, процес інтернаціоналізації вважаємо як процес досягнення певним продуктом, у цьому випадку – вищою освітою, рівня міжнаціонального, міжкультурного та глобального масштабу, що включає освітні цілі та функції й ґрунтується на таких принципах: 1) соціокультурному – поглиблення знань про інші культури, сприяння міжнаціональному порозумінню; 2) політичному – сприяння формуванню політичних та налагодженню економічних зв'язків; 3) економічному – сприяння конкурентоспроможності випускників на глобальному ринку праці; 4) академічному – розширення міжнаціональних наукових досліджень. Пріоритетними діями в напрямі інтернаціоналізації є академічна мобільність студентів та спільні міжнародні наукові дослідження. Стримувальним чинником є обмежене фінансування. Серед найбільших проблем: доступ до інтернаціональної освіти переважно студентів із фінансовими можливостями та загальна комерціалізація освіти.

Аналіз основних етапів та особливостей засвідчив, що цей процес є можливим лише за умови розв'язання таких проблем, як модернізація основних структурних елементів системи національної освіти, оновлення змісту й технологій навчання, підвищення якості освіти в умовах зростаючих потреб ринку праці, моніторинг та творче використання позитивного педагогічного досвіду європейських країн, у яких система вищої освіти здобула світове визнання та наразі сприяє економічній і соціальній стабільності держави. Урахування освітньою установою цих аспектів у своїй роботі матиме істотний вплив на покращення іміджу ВНЗ, що, своєю чергою, збільшить економічні показники університету.

Водночас залишається невирішеним протиріччя між суспільною потребою інтернаціоналізації українських ВНЗ через їхнє входження до європейського простору вищої освіти та недостатньою науковою обґрунтованістю шляхів вирішення цього завдання; спостерігаються й певні розбіж-

ності між уявленнями українських науковців, управлінців у системі вищої освіти щодо шляхів та обсягу реформувань у цьому напрямі, оскільки жорстка конкуренція на міжнародному освітньому ринку призводить до того, що окремі аспекти української системи вищої освіти подекуди суперечать вимогам сучасного соціально-економічного середовища, у якому функціонують українські університети.

Література

1. **Закон України** „Про вищу освіту” // Законодавчі акти України з питань освіти: За станом на 28.09.2017 / Верховна Рада України; Комітет з питань науки і освіти. – Офіц. вид. – К. : Відом. Верховної Ради (ВВР), 2014. – № 37–38. – Ст. 2004.

2. **Burn B.** Expanding the International Dimensions of Higher Education / B. Burn. – San Francisco : Jossey-Bass, 1980. – 115 p.

3. **Cushner K.** International Perspectives on Intercultural Education / K. Cushner. – Mahway, NJ : Lawrence Erlbaum Associates, 1998. – 165 p.

4. **Farnham D.** Managing Academic Staff in Changing University Systems / D. Farnham. – Buckingham : Society for Research into Higher Education & Open Univ. Press, 1999. – P. 6.

5. **Felt U.** University Autonomy in Europe: Changing Paradigms in Higher Education Policy [Електронний ресурс] / U. Felt // EAU Convention of European Higher Education Institutions. – 2003. – Режим доступу : http://eua.uni-graz.at/Ulrike_Felt.pdf.

6. **Goedegebuure L.** Comparative Higher Education Studies: The Perspective from the Policy Sciences / L. Goedegebuure, F. van Vught // Higher Education. – 1996. – Vol. 32. – P. 371–394.

7. **Green M. F.** Internationalizing the Campus. A User's Guide / M. F. Green, Ch. Olson. – American Council on Education : Center for Institutional and International Initiatives, 2003. – 105 p.

8. **Harari M.** Internationalization of Higher Education: Effecting Institutional Change in the Curriculum and Campus Ethos. – Long Beach, CA : Center for International Education, California State University Long Beach, 1989. – 352 p. – P. 25.

9. **Maassen P. A. M.** The Economy, Higher Education, and European Integration: An Introduction / P. A. M. Maassen, Åse Gornitzka // Higher Education Policy. – 2000. – Vol. 13. – № 2. – P. 217–225.

10. **Organisation** for Economic Co-operation and Development // Curriculum Development for Internationalisation: Guidelines for Country Case Studies. – Paris : CERI/IEA, 1994. – 112 p. – P. 15–17.

11. **Reichert S.** The Globalisation of Education and Training: Recommendations for a Coherent Response of the European Union / S. Reichert, B. Wächter. – Brussels : European Commission, 2000. – 124 p.

12. **Steiglitz J.** Globalization and Its Discontents / J. Steiglitz. – New York : Norton Press, 2003. – 164 p.

References

1. **Закон України** „Pro vischu osvItu” (2014). Zakonodavchi akti UkraYini z pitan osvIti: Za stanom na 28.09.2017. Verhovna Rada UkraYini; KomItet z pitan nauki I osvIti. – OfIts. vid. – Kyiv: Vidom. VerhovnoYi Radi (VVR), 37–38, st. 2004 [in Ukrainian].

2. **Burn, B.** (1980). Expanding the International Dimensions of Higher Education. San Francisco: Jossey-Bass [in English].

3. **Cushner, K.** (1998). International

Perspectives on Intercultural Education. Mahway, NJ : Lawrence Erlbaum Associates [in English].

4. Farnham, D. (1999). Managing Academic Staff in Changing University Systems. Buckingham : Society for Research into Higher Education & Open Univ. Press, P. 6 [in English].

5. Felt, U. (2003). University Autonomy in Europe: Changing Paradigms in Higher Education Policy. EAU Convention of European Higher Education Institutions. Retrieved from http://eua.uni-graz.at/Ulrike_Felt.pdf [in English]

6. Goedegebuure, L., Vught, F. van (1996). Comparative Higher Education Studies: The Perspective from the Policy Sciences. *Higher Education*, 32, 371 – 394 [in English].

7. Green, M. F. and Olson Ch. (2003). Internationalizing the Campus. A User's Guide. American Council on Education : Center for Institutional and International Initiatives [in English].

8. Harari, M. (1989) Internationalization of Higher Education: Effecting Institutional Change in the Curriculum and Campus Ethos. Long Beach, CA : Center for International Education, California State University Long Beach [in English].

9. Maassen, P. A. M., Gornitzka, Åse (2000). The Economy, Higher Education, and European Integration: An Introduction. *Higher Education Policy*, 13, № 2, 217 – 225 [in English].

10. Organisation for Economic Co-operation and Development (1994). Curriculum Development for Internationalisation: Guidelines for Country Case Studies. Paris: CERI/IEA, 15 – 17 [in English].

11. Reichert, S. and Wächter B. (2000). The Globalisation of Education and Training: Recommendations for a Coherent Response of the European Union. Brussels : European Commission [in English].

12. Steiglitz, J. (2003). Globalization and Its Discontents. New York: Norton Press [in English].

* * *

Мигович І. В. Формування іміджу сучасного університету в контексті процесу інтернаціоналізації системи вищої освіти

У статті розглянуто основні аспекти формування іміджу сучасної освітньої установи з урахуванням процесу інтернаціоналізації системи вищої освіти. Останній визначено як процес співпраці з органами державної влади, керівниками університетів, професорсько-викладацьким складом і студентами різних країн задля підтримки міжнародного складника вищої освіти. Зазначено, що реформування системи вищої освіти на сучасному етапі впливає не лише на подальші перспективи розвитку освітньої сфери, а й на застосування університетами нових стратегій у сфері їх позиціонування. Розвиток конкуренції між університетами спонукає освітні установи займати активну ринкову позицію, підвищувати якість освітніх послуг, вивчати попит на освітні продукти й потреби ринку праці. Водночас високі вимоги споживачів освітніх послуг до самої освітньої установи підштовхують адміністрацію університетів до використання інструментів, які сприяють залученню різних груп споживачів і формують імідж освітньої установи, зорієнтований на зростання економічних показників університету.

Формування, моніторинг та підтримка іміджу розглянуто як важливі складники системи управління сучасним університетом, що створюють умови для його успішного функціонування та розвитку, а процес інтернаціоналізації визначено як чинник, що впливає на трансформацію системи вищої освіти на шляху до модернізації її основних структурних елементів задля підвищення якості в умовах зростаючих потреб ринку праці, а отже, і задля покращення іміджу освітньої установи.

Ключові слова: система вищої освіти, процес інтернаціоналізації, імідж освітньої установи, підходи до аналізу процесу інтернаціоналізації, організаційні елементи процесу інтернаціоналізації, академічні елементи процесу інтернаціоналізації.

Мигович И. В. Формирование имиджа современного университета в контексте процесса интернационализации системы высшего образования

В статье рассмотрены основные аспекты формирования имиджа современного образовательного учреждения с учетом процесса интернационализации системы высшего образования. Последний определен как процесс сотрудничества с органами государственной власти, администрацией университетов, профессорско-преподавательским составом и студентами разных стран для поддержки международной составляющей высшего образования. Отмечено, что реформирование системы высшего образования на современном этапе влияет не только на дальнейшие перспективы развития образова-

тельной сферы, но и на применение университетами новых стратегий в сфере их позиционирования. Развитие конкуренции между университетами побуждает образовательные учреждения занимать активную рыночную позицию, повышать качество образовательных услуг, изучать спрос на образовательные продукты и потребности рынка труда. В то же время высокие требования потребителей образовательных услуг к самому образовательному учреждению подталкивают администрацию университетов к использованию инструментов, которые способствуют привлечению различных групп потребителей и формируют имидж образовательного учреждения, ориентированный на рост экономических показателей университета. Следовательно, формирование, мониторинг и поддержание имиджа рассмотрены как важные составляющие системы управления современным университетом, создают условия для его успешного функционирования и развития, а процесс интернационализации определен как фактор, влияющий на трансформацию системы высшего образования на пути к модернизации ее основных структурных элементов для повышения качества в условиях растущих потребностей рынка труда, а следовательно, и для улучшения имиджа образовательного учреждения.

Ключевые слова: система высшего образования, процесс интернационализации, имидж образовательного учреждения, подходы к анализу процесса интернационализации, организационные элементы процесса интернационализации, академические элементы процесса интернационализации.

Myhovych I. V. The Formation of Image of a Modern University within the Process of Internationalization of Higher Education System

The article considers main aspects of the formation of image of a modern educational institution taking into account the process of internationalization of higher education system. The latter is defined as a process of cooperation with public authorities, university leaders, faculty and students from different countries to support the international component of higher education. It is noted that the reform of the system of higher education at the present stage affects not only further prospects of educational sphere, but also adherence of universities to new strategies in their positioning. The development of competition between universities encourages educational institutions to take active market position, to improve the quality of educational services and to analyze the demand for educational products and labor market needs. At the same time high requirements of educational services consumers for educational institutions encourage university administration to use the tools that promote attraction of different groups of consumers and shape the image of an educational institution oriented towards the growth of economic indicators of the university. Therefore, the formation, monitoring and image support are considered as important components of modern university management system that create conditions for its successful functioning and development. The process of internationalization is defined as a factor influencing the transformation of higher education system towards modernization of its main structural elements for the sake of improving the quality in the context of the growing needs of labor market, and hence

improving the image of an educational institution.

Keywords: system of higher education, process of internationalization, the image of an educational institution, approaches to the analysis of the process of internationalization, organizational elements of the process of internationalization, academic elements of the process of internationalization.

Стаття надійшла до редакції 02.11.2017 р.

Прийнято до друку 20.11.2017 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Савченко С.В.